

2026-04-13

Program för ringmärkningsverksamheten på Haparanda Sandskär (version 2026)

Detta program kompletteras av en Verksamhetsplan för aktuellt verksamhetsår samt av en arbetsordning.

Regler och riktlinjer

- Ringmärkningen ska följa den lagstiftning som finns samt de beslut som angivits av Naturvårdsverket om ringmärkningsverksamhet.
- Ringmärkningen ska följa de råd och rekommendationer som Ringmärkningscentralen utfärdar i Handbok för ringmärkare och sina meddelandeblad.
- Ringmärkningen ska följa Arbetsordning för Haparanda Sandskär fågelstation.
- Verksamheten får inte bryta mot de föreskrifter som finns angivna för nationalparken.
- Verksamheten ska i första hand ske som standardiserad ringmärkning.
- Ringmärkning får inte ske vid olämplig väderlek som regn och hård blåst. Vid regn ska alla nät stängas. Vid hård blåst ska nät där fåglar riskerar strypning eller betydande stress p.g.a. vinden stängas. Beslut om att stänga nät tas i första hand av ansvarig ringmärkare, men platschefen har ett överordnat ansvar i frågan.
- Näten ska kontrolleras och vittjas så ofta att fåglar inte kommer till skada, dock minst var 30:e minut.
- Den standardiserade märkningen omfattar 24 slöjnät på standardiserade platser enligt nätplatskarta. Det finns även två alternativa nätplatser med totalt 8 slöjnät enligt nätplatskarta, samt möjlighet att använda rörliga nätplatser, max 4 stycken. Se instruktion i märkpärmen. Den standardiserade märkningen omfattar även 28 vadarburar.
Den standardiserade märkningen under höststräcket bedrivs från mitten av juli till längst mitten av oktober. Exakta datum anges i Verksamhetsplanen för året.
- Fåglar som omkommer i samband med ringmärkning är i vissa fall av intresse (se lista nästa stycke) och om de är i någorlunda gott skick samt om detta kan ordnas på ett tillfredsställande sätt rent praktiskt (frysförvaringen i stationsfrysen) tas dessa om hand för att skickas till Naturhistoriska

riksmuseet. Dessa fåglar ska placeras i en plastpåse tillsammans med ett papper som anger dödsdatum och därefter förvaras i stationens frysack. Alla fåglar som läggs i frysacket ska noteras i ett särskilt protokoll. Dispens från länsstyrelsen krävs för att avlägsna fåglar från nationalparken. Stationschef, eller ersättare för denne, ansvarar för att söka detta tillstånd.

- Arter som f. n. efterlyses till samlingarna hos Naturhistoriska riksmuseet är smådopping, toppskarv, spetsbergsgås, bläsgås, flertalet vadare, berglärka, försärla, rödstrupig piplärka, skärpiplärka, ringtrast, nordsångare, lappmes, ortolansparv, videsparv, nötkråka och lavskrika.
- Listan med instruktion enligt ovan anslås i ringmärkarbodan.
- Ett antal däggdjurs- och fågelarter med särskilt högt naturvärde ingår i statens vilt. Då döda djur eller döda fåglar tillhörande statens vilt påträffas i naturen, ska detta rapporteras eller lämnas in till polisen för transport till Naturhistoriska riksmuseet. <https://www.nrm.se/natur--och-miljoovervakning/statens-vilt/om-statens-vilt>

Annan ringmärkning, inventering och studier

- Annan ringmärkningsverksamhet än på standardiserade platser får ske endast efter samråd med länsstyrelsen. Samrådet handhas av tillförordnad eller biträdande stationschef.
- Vetenskapliga studier får inte ske utan dispens från föreskrifterna av Naturvårdsverket samt tillstånd av den djuretiska nämnden. Dock får rent visuella studier av fåglar göras utan hinder av föreskrifterna.
- Dispens krävs för landstigning på omgivande öar med beträdnadsförbud.
- Noteras tecken på s.k. fågeldöd, som kan misstänkas bero på fågelinfluensa eller andra epizootier ska länsstyrelsen meddelas.

Kvalitetssäkring av verksamheten

- En arbetsordning ska finnas och biläggas programmet
- För varje år upprättas en verksamhetsplan som även den biläggs.
- Platschef, ringmärkare, assistenter och praktikanter ska skriva under att man tagit del av, förstått och accepterat program, arbetsordning samt föreskrifter för nationalparken.
- Under märksäsong ska funktionerna platschef, ansvarig ringmärkare och kontaktperson i land vara bemannade. Platschefen ska vara en erfaren person och är den som har ansvaret för den dagliga verksamheten. Platschef och ansvarig ringmärkare kan vara en och samma person
- Daglig rapportering sker via internet. Funktionen "kontaktperson i land" innebär att personalen alltid har en angiven NOF-funktionär att ringa. I undantagsfall kan kontaktpersonen i land också vara platschef.
- Stationen ska ha fortlöpande kontakt med länsstyrelsens tillförordnade Tillsynsman i området.

- Stationen har strikta rekryteringsrutiner. Detta innebär bland annat att vi begär referenser på för oss okända personer som ska komma som märkare, assistenter eller praktikanter. För ansvarig ringmärkare krävs stationslicens som utfärdas av Ringmärkningscentralen. För att få detta krävs antingen att man har en personlig licens eller att man har dokumenterad erfarenhet från Haparanda Sandskär fågelstation eller någon annan fågelstation.
- Om stationspersonal bryter mot regler och rekommendationer för verksamheten eller misstanke finns om brott ska länsstyrelsen kontaktas. Platschefen ansvarar för att detta sker. Länsstyrelsen beslutar sedan om eventuella åtgärder
- Om länsstyrelsens personal upptäcker eller starkt misstänker att stationspersonal bryter mot regler och rekommendationer ska platschefen eller stationschefen omgående informeras om detta.

Ansvarsfördelning

Ansvarsfördelningen mellan Länsstyrelsen, Naturvårdsverket och NOF regleras i särskild ordning.

Övrigt

I arbetsordningen ska ingå information om:

1. Statens Vilt och vad som ska göras om någon av dessa arter påträffas.
2. Att insamling av döda djur kräver dispens från länsstyrelsen.
3. Att preparering av döda djur inte får ske.

En rapport över verksamheten och dess resultat ska lämnas in till länsstyrelsen senast den 1 maj varje år. Här ska bland annat anges antal ringmärkta arter och individer, antal fåglar och arter som dött i samband med ringmärkningsverksamheten, återfynd av ringmärkta individer, bemanning på stationen – tidsperioder, antal ringmärkare och assistenter, intressanta fynd och iakttagelser. En ekonomisk redovisning ska också finnas.

Programmet för fågelstationens verksamhet ska varje år godkännas av länsstyrelsen innan verksamheten börjar. Programmet ska vara länsstyrelsen tillhanda senast den 1 april.